

Dosarul nr.2ra-352/21

Prima instanță - Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. : I. Dutca)

Instanța de Apel - Curtea de Apel Chișinău (jud. : A. Panov; I. Țurcan ; L. Pruteanu)

ÎN C H E I E R E

03 martie 2021

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al
Curtii Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Dumitru Mardari
Nicolae Craiu
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului declarat de Ministerul Justiției,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Tofan Victor împotriva
Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova,
cu privire la repararea prejudiciului moral, cauzat prin acțiunile organelor de urmărire
penală, procuraturii și instanțelor judecătorești și compensarea cheltuielilor de asistență
juridică,

împotriva deciziei Curtii de Apel Chișinău din 29 septembrie 2020 prin care s-a
admis apelul declarat de Tofan Victor, s-a casat hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul
Centru 14 noiembrie 2019 și s-a pronunțat o hotărâre nouă de admitere a acțiunii,

c o n s t a t ă :

La 07 iunie 2019, Tofan Victor s-a adresat în instanță de judecată, cu cerere de
chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Procuratura
Generală cu privire la repararea prejudiciului moral, cauzat prin acțiunile organelor de
urmărire penală, procuraturii și instanțelor judecătorești și compensarea cheltuielilor de
asistență juridică.

În motivarea cererii de chemare în judecată a invocat că, la 28 octombrie 2014 de
către Procuratura sectorului Ciocana, mun. Chișinău a fost pornită cauza penală nr.
2014488033 în privința lui Tofan Victor conform semnelor componenței de infracțiune
prevăzută de art. 221 din Codul penal, deteriorarea intenționată a monumentului de
istorie și cultură, luat sub ocrotirea statului.

Motivul pornirii urmăririi penale a servit faptul că, în perioada martie-mai 2014,
gardul Bisericii „Nașterea Maicii Domnului” din satul Colonița mun. Chișinău (care s-a
adeverit a fi gard istoric inclus în Registrul monumentelor Republicii Moldova, ocrotite
de stat) fiind avariat și prezentând pericol pentru trecători, a fost reconstruit, reclamantul
fiind acuzat că a acționat direct și intenționat la reconstruirea acestuia, iar acțiunea
acestuia constituie o infracțiune.

Prin sentința Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău din 03 august 2016, Tofan Victor
a fost achitat în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.221 Cod Penal, pe motiv că, fapta

nu întrunește elementele infracțiunii.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 18 aprilie 2017 s-a admis apelul procurorului, fiind pronunțată o hotărâre nouă, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Tofan Victor învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 221 Cod penal a fost achitat, deoarece fapta acestuia nu este prevăzută de legea penală ca infracțiune, în rest sentința primei instanțe fiind menținută.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 26 septembrie 2017, s-a casat total decizia instanței de apel, cu trimiterea cauzei la rejudecarea în aceeași instanță în alt complet de judecată.

Prin Curții de Apel Chișinău din 26 martie 2018, apelul declarat de procuror a fost admis, inclusiv din oficiu în baza art. 409 alin. (2) Cod de procedură penală, casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre, prin care procesul penal în privința lui Tofan Victor în baza art. 221 Cod penal a fost încetat din motivul intervenirii termenului de prescripție de tragere la răspundere penală.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 11 septembrie 2018 a fost admis recursul ordinar declarat în numele lui Tofan Victor, casată total decizia Curții de Apel Chișinău din 26 martie 2018 cu menținerea sentinței Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău din 03.08.2016 prin care Tofan Victor a fost achitat, pe motiv că, fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

Reclamantul a indicat că, din momentul achitării sale în comiterea infracțiunii, toate acțiunile procedurale petrecute în cadrul cauzei penale sunt ilegale, fiind de fapt erori judiciare, astfel, acțiunile procesuale întreprinse au încălcat în privința acestuia dreptul de a nu fi urmărit penal pe nedrept.

Toate acțiunile procesuale care au avut loc în privința sa, i-au cauzat un profund stres și neliniște. Anterior nu a fost în conflict cu legea și nu a avut situații de tragere la răspundere penală.

Reclamantul a reiterat că, este paroh-protoiery al bisericii „Nașterea Maicii Domnului” din satul Colonița, mun. Chișinău, activând din anul 1995 și până în prezent la biserica satului.

Astfel, locuitorii satului Colonița au primit destul de controversat noutatea că, preotului din sat îi este incriminată săvârșirea unei infracțiuni și că acesta este cercetat penal, deoarece pentru majoritatea, dumnealui este un exemplu demn de urmat, confident sfătuitor pentru toate problemele cu care se confruntă localnicii atât pe plan personal/familial cit și social.

Fiind o persoană mărinimoasă și emotivă, s-a confruntat cu tulburări de liniște manifestate prin lipsă de somn, emoții negative, stres și sentimente de frustrare în legătură cu cele incriminate.

Pentru el personal, dar și profesional, însăși faptul că dânsul a fost pus sub acuzare a avut un impact negativ și distructiv, întrucât a trăit cu teama ca enoriașii pe care îi îndrumă pe căile corecte să nu își piardă încrederea în el ca paroh al satului.

Reclamantul a invocat că trăiește până în prezent cu sentimentul de nedreptate și încearcă să facă față întrebărilor sătenilor cu referire la faptul acuzării dumnealui de săvârșirea unei infracțiuni.

Astfel, prin prejudiciu moral solicitat se înțelege totalitatea suferințelor psihice și fizice, cauzate prin acțiuni sau inacțiuni, ce atentează la valorile nepatrimoniale ale persoanei. Criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este cel al

echității, care exprimă că cuantumul despăgubirilor trebuie stabilit astfel încât acesta să aibă efect compensatoriu.

Reclamantul a indicat că, este persoană publică și nu a avut niciodată conflicte cu legea, este caracterizat ca fiind persoană prietenoasă, devotată și binevoitoare.

Cu toate acestea, a fost învinuit de comiterea unei infracțiuni, iar stresul și emoțiile negative cauzate de gravitatea acestor acuzații și de impactul acțiunilor de urmărire penală în privința sa a fost extraordinar de puternic, fapt care justifică pe deplin pretențiile de reparare a prejudiciului moral.

Totodată reclamantul a menționat că, a suportat și cheltuieli pentru asistența juridică acordată de către un avocat.

Reprezentantul Ministerului Justiției nu a recunoscut acțiunea, solicitând respingerea acesteia.

Prin hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 14 noiembrie 2019, acțiunea înaintată de Tofan Victor a fost respinsă ca neîntemeiată.

Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, la 26 noiembrie 2019, avocatul Petru Balan acționând în interesele lui Tofan Victor a declarat apel solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 14 noiembrie 2019 și emiterea unei decizii noi prin care acțiunea înaintată de Victor Tofan să fie admisă integral

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 29 septembrie 2020, s-a admis apelul declarat de avocatul Petru Balan în interesele apelantului Victor Tofan.

S-a casat hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 14 noiembrie 2019, și s-a pronunțat hotărâre nouă prin care:

S-a admis integral acțiunea civilă formulată de Tofan Victor împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova, cu privire la repararea prejudiciului moral, cauzat prin acțiunile organelor de urmărire penală, procuraturii și instanțelor judecătorești și compensarea cheltuielilor de asistență juridică.

S-a încasat din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al RM, în beneficiul lui Tofan Victor, suma de 25 000 (douăzeci și cinci mii) lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, precum și suma de 3000 (trei mii) lei cheltuieli de asistență juridică.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a constata că, din cauză neglijenței organelor de drept timp de 4 ani reclamantul a suportat o încordare psihică permanentă, stări de stres și frustrare, numeroase prezentări la ședințele de judecată fiind învinuit în permanență, suportând umilință și stres, în pofida faptului că toate acțiunile întreprinse de organul de urmărire penală au fost în limitele Codului de procedură penală, există temei legal pentru a supune statul unei răspunderi materiale și morale.

Instanța a conchis că, Tofan Victor în temeiul art.6 lit. a) al Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr.1545 din 25.02.1998, are dreptul la repararea prejudiciului în cadrul procesului civil, în mărimea și modul stabilit de această lege.

Acțiunea reclamantului se încadrează prevederilor dispozițiilor art.3 pct. a) și e) coroborat cu art.6 al Legii nr.1545 din 25.02.1998.

Tofan Victor dispune de dreptul de a solicita recuperarea prejudiciului cauzat în

legătură cu acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală în sensul art.2 a Legii, fiind temei legal de reparare a prejudiciului, inclusiv a salariului și altor venituri de care au fost privați prin acțiunile ilegale ale organelor de drept, iar cerința cu privire la prejudiciul moral cauzat reclamantului întrunește temeiurile stabilite de cadrul legal pentru adjudecarea compensației pentru prejudiciul moral cauzat, iar valoarea acestei compensații urmează a fi stabilită de către instanță în raport cu caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice, precum și statutul social al persoanei vătămate.

Instanța a constatat că, mărimea sumei solicitate de 25 000 lei este o sumă echitabilă în raport cu suferințele morale și psihice suportate de reclamant, luând în considerație că, Tofan Victor este paroh-protoereu al bisericii „Nașterea Maicii Domnului” din satul Colonița, activează din anul 1995 și până în prezent, iar prin acțiunile de învinuire ale organului de urmărire penală i-a pătat imaginea în fața sătenilor, or, funcția sa religioasă ține de încrederea cetățenilor față de el ca paroh-protoereu, iar în cazul când timp de 4 ani el este pus sub învinuiri, încrederea cetățenilor dispare din moment ce s-au auzit despre presupusa infracțiune săvârșită.

La 15 ianuarie 2021, Ministerul Justiției a declarat recurs solicitând casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 29 septembrie 2020 și menținerea hotărârii Judecătoria Chișinău, sediul Centru din 14 noiembrie 2019.

În motivare a indicat că, acțiunile organului de urmărire penală de recunoaștere în calitate de bănuit, ulterior de învinuit nu pot fi calificate drept acțiuni de tragere ilegală în sensul art.3 din Legea nr. 1545.

Pretențiile reclamantului sunt neîntemeiate, în condițiile în care reclamantul nu a fost tras la răspundere penală și nici nu i s-a acordat statutul de condamnat, fiind doar în calitate de inculpat de comiterea unei infracțiuni în baza probelor acumulate în cadrul urmăririi penale, iar în privința acestuia nici nu a fost emisă o sentință definitivă de condamnare.

Aplicarea în privința reclamantului a măsurilor procesuale sunt prevăzute de legislația procesual penală și care urmau de a fi aplicate pentru cazul de infracțiune săvârșirea căreia îi era imputată, iar aplicarea acestor măsuri sunt necesare într-o societate democratică și acest scop este proporțional anumitor restricții care pot avea loc în cadrul desfășurării lor.

Pentru aplicabilitatea dispozițiilor Legii nr.1545, în fiecare caz în care se pretinde încasarea despăgubirilor materiale și morale cauzate prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, urmează să existe și să fie întrunite cumulativ atât circumstanțele prevăzute de art.3 al Legii nr.1545 prejudiciului material și moral reparabil, cât și circumstanțele prevăzute de art.6 al Legii nr.1545, ceea ce la caz, nu s-a constatat.

Recurentul a indicat că, în mod nejustificat și neîntemeiat instanța de apel a dispus acordarea prejudiciului moral în quantum de 25 000 de lei. Acest quantum este excesiv și vădit disproportionat în corelație cu sumele acordate de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în spețe similare.

Reclamantul nu a prezentat careva probe concludente, pertinente, utile și veridice prin care să convingă instanța că învinuirea sa ar fi avut careva efecte negative asupra reputației sale, iar acest fapt contravine prevederilor art.118 alin.(1) din Codul de Procedură Civilă.

Durata urmăririi penale, precum și durata examinării cauzei penale în instanța de

judecată. În speță, urmărirea penală în privința reclamantului Tofan Victor s-a desfășurat într-un termen rezonabil mai puțin de trei ani de zile.

Ca temei de drept recurentul a indicat prevederile art. 432 alin. (1), alin. (2), lit. c) din Codul de procedură civilă.

Cu referire la termenul de depunere a recursului, instanța de recurs menționează că Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei la 29 septembrie 2020.

Conform art.434 Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Potrivit scrisorii de comunicare instanța de apel a expediat părților decizia motivată la 09 noiembrie 2020, însă date referitoare la recepționarea deciziei lipsesc la materialele dosarului, astfel, cererea de recurs declarată la 15 ianuarie 2021 Colegiul o consideră depusă în termenul prevăzut de art.434 din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art.439 alin. (2) și (3) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Astfel, la 27 ianuarie 2021 instanța de recurs a comunicat intimațiilor recursurile, informând despre necesitatea depunerii referinței în termen de o lună de la data primirii scrisorii, fiind recepționat potrivit avizelor de recepție (f. d. 195-196).

Până la data examinării recursului, intimatul referință nu a depus.

Examinând temeiurile recursului completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Instanța de recurs reține, că examinarea chestiunii privind admisibilitatea recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă.

La caz, Colegiul constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării pricinii, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie un temei de casare a deciziei recurate, or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, Colegiul reține că potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma

probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă.

Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acest este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45).

Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (a se vedea Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

Potrivit art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului.

Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse mai sus, recursul declarat de Ministerul Justiției nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă și drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se declară inadmisibil recursul înaintat de Ministerul Justiției.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Dumitru Mardari

Nicolae Craiu

Victor Burduh